

44.

FESTIVAL BORŠTNIKOVO SREČANJE
BORŠTNIK THEATRE FESTIVAL
 16.–25. OKTOBER / OCTOBER 2009

No-igre **Veter v vejah borov**

“Večna nebesa, trajen svet”

Zgoraj nekoliko modificiran citat kitajskega filozofa Lao Ceja je mogoče po besedah dramaturga Nebojše Popa Tasića na kontekst *Vetra v vejah borov* ustrezno aplicirati; no igri, v kateri se sicer minljivi svet v svojem jedru ne spreminja, je stalno in arhetipsko namreč lastno. Cesarji, demoni, bojevniki, prikazni, legende, božanstva, nadnaravni svetovi, goblini, popevanje, gib, lesena tla, glinene in lesene maske, pahljača, obi; kot rezultat performativne dejavnosti pa kreacija popolne lepote, ki jo igralci podarjajo in delijo s publiko. No je vrsta klasične japonske glasbene dramske igre, ki v tej obliki obstaja že od 14. stoletja. Tradicija do danes igra pomembno vlogo; kljub temu da nekateri sodobni izvajalci občasno ustvarjajo nove igre ali pa vsaj obujajo stare, ki sicer niso vključene v klasični repertoar, pretirana inovativnost ni zaželena. V stalnem naboru

besedil je sicer trenutno okrog 250 iger, ki jih je med seboj na posamezno predstavo mogoče različno kombinirati; posamezna no uprizoritev pogosto traja ves dan, sestavlja pa jo pet no dram, ki jih prekinjajo krajši, humorno obarvani prizori. Igralci nosijo maske, tradicionalno so tako v moških kot ženskih vlogah zasedeni le moški. Glede na obseg in tip vloge, v katero se v igri prelevijo, je nastopajoče mogoče razvrstiti v štiri različne kategorije: shite (subjekt, prvi igralec), waki (nasprotnik), kyōgen (igrallec vmesnih prizorov) in hayashi (glasbenik). Čeprav gre pri no igri za tradicijo, ki je izrazito lastna nekemu prostoru, se je njihov vpliv sčasoma razširil po svetu, kjer se je ponekod povezal z drugimi vrstmi performativnih umetnosti. Vplivale so na Bertolda Brechta, Jerzyja Grotowskega, Eugenia Barbo, Petra Brooksa,

Eugena O’Neilla in Heinerja Müllerja. Primer subtilne in senzibilne transplantacije no-ja na Zahod je tudi prva slovenska no postavitev, *Veter v vejah borov* SNG Maribor v režiji Jerneja Lorencija. *Veter* združuje štiri no igre, Hachinoki, Kantan, Kumasaka in Sekidera Komachi, ki jih je iz stare japonščine prevredla Barbara Rovana. Čeprav se osrednje teme zgledujejo po izvorniku — gre za arhetipske situacije, *Veter* govori o človeški krhkosti in minljivosti, s katerima se spopadajo tudi bodisi tuzemska, historično oddaljena meglena ali povsem nadnaravna bitja v originalnih no igran —, pa se predstava distancira od ilustriranja tuje in oddaljenega ter namesto tega ustvarja lasten jezik in izraz. Jernej Lorenci je za *Veter v vejah borov* na letošnjem 10. festivalu komornega gledališča v Umagu prejel zlatega leva za najboljšo režijo. **EM**

Minu Kjuder, dobitnica Borštnikovega prstana

Igralka Minu Kjuder je letošnja dobitnica Borštnikovega prstana, najvišjega nacionalnega priznanja za igralsko umetnost. Izbira nagrajenca je bila zaupana žiriji, ki jo sestavljajo Tone Partljič, Rapa Šuklje in Peter Ternovšek.

Minu je igralsko kariero začela v Slovenskem ljudskem gledališču v Celju, kamor jo je popeljala ljubezen. Sprva se je predstavljala v vrsti vlog mladih deklet, kasneje pa interpretirala tudi težke vlog sodobnih avtorjev. Obiskovalci celjskega gledališča so jo v osmih sezonah spremljali v 34 vlogah.

Na povabilo Branka Gombača je kariero nadaljevala v Drami SNG Maribor, kjer je ostala praktično do konca. Leta 1979 je prejela Borštnikovo nagrado za igro za vlogo lepe Vide (Seligo *Lepa Vida*, Drama SNG Maribor). V času njenih gostovanj v Trstu so s štiri kolegi igralci iz tržaškega gledališča ustanovili skupino z imenom Popotni komedijanti in pet let poleti razveseljevali zamejske Slovence v Italiji in Avstriji.

Kjudrova bo priznanje za življenjsko delo prejela na jutrišnji sklepni slovesnosti 44. Festivala Borštnikovo srečanje, v jutrišnji številki Biltena pa bo podrobneje orisana tudi njena gledališka pot.

Minu Kjuder bo devetnajsta v vrsti igralk, ki so si na prst nadele Borštnikov prstan.

intervju

Gola koža je pač ena od naših oblek

Nina Eva Lampič je študentka četrtega letnika gledališke režije na AGRFT Ljubljana. V lanskem študijskem letu je režirala *Projekt Hamlet*, s katerim se je uvrstila v spremljevalni program Borštnikovega srečanja. Poleg obveznosti na Akademiji je v pretekli sezoni opravila asistenco pri Sebastijanu Horvatu pri uprizoritvi *Por v fajce*, kjer je sodelovala tudi kot soavtorica teksta. Preizkuša se tudi v pisanju dramskih tekstov in v naslednjem semestru prične z režijo diplomske predstave.

V treh letih študija gledališke režije na AGRFT si naredila 5 predstav. *Projekt Hamlet* je tvoj najbolj eksperimentalen poskus. Ne pet predstav, pet produkcij pa res. V prvem letniku je bilo delo skupinsko, v drugem letniku smo režiserji delali že bolj samostojno, ampak šele *Projekt Hamlet* iz tretjega letnika je v bistvu moj prvi samostojni režijski projekt v okviru študija. Vodilo za naše delo je bilo, da se ukvarjamo s temo *Hamleta*. *Hamlet* kot izhodišče. Naš odnos in pogled do/na/v njega. Z zavedanjem vseh referenc. Ni bila naloga, da moramo uprizoriti dramo *Hamlet*, niti seveda, da je ne smemo. In to dejstvo je odprlo in ponudilo veliko svobode in različnih možnosti. Vedela sem, da delam s tremi igralci, in odločila sem se, da bodo vsi trije *Hamleti*.

Zakaj?

Zelega sem se pač osredotočiti prav nanj. Ukvarjala sem se s tem, kaj imam jaz z njim. V bistvu mi je zelo blizu. Ta njegova neodločnost: ves čas odlaša, razmišlja v eno smer, pa takoj naslednji trenutek v drugo, se zažene, obupa, se spet odloča; tak človek je. Zanimalo me je vstopiti v *Hamleta*, kako izgleda to, kot se počuti. Zato sem vključila tudi Müllerjev tekst *Svoj Hamlet*. Odpravili smo se vadit v klet (prostor na AGRFT, op. a.), ker se je zdelo to prav.

Kako si se odzvala na uvrstitev *Projekta Hamlet* na spored Festivala BS?

Uau, presenečena, vesela, zadovoljna, ponosna ... Najprej sem se vprašala, če je sploh mogoče, da je študijska predstava umeščena na tak festival.

Projekt Hamlet se je zgodil na Komornem odru. Kako se je iz kleti dvigniti na oder?

Ja, igro naj bi v Maribor prenesli v klet, vendar sem se po spletu številnih komplikacij na koncu odločila, da gremo na oder, čemur sem se sprva zelo upirala.

Kakšna so bila pričakovanja?

Da bo druga predstava. Bomo videli. Vse skupaj sem vzela študijsko, dajmo na oder, pa pogledimo, kaj se zgodi. Malo me je skrbelo, zdaj že manj. Vsekakor bo zelo drugače, saj smo predstavo gradili za specifičen ambient. Prej je bilo golo telo v kleti, ki se zlije s surovo steno, tu bo golo telo na odru.

V *Projektu* vpeljuješ nove elemente, predmete, ki jim mnogi ne bi pripisali mesta v tekstu, kakršen je *Hamlet*.

Saj sama tudi misem vedela, v kaj se spuščam. Na začetku se mi ni niti sanjalo, kaj vse sploh lahko. Sedaj za nazaj razumem več; med samim procesom pa se je veliko stvari zdelo nejasnih. **AV**

Pokrovitelji

CITAT

Zbor: "Sem se že navadil na to življenje. Skozi izdelane zidove mrzel veter iz borovih krošenj odpihne spanec in sanje spomina."

Kan'ami

90
MARIBOR
 SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE
 SLOVENE NATIONAL THEATRE
FESTIVAL BORŠTNIKOVO SREČANJE
BORŠTNIK THEATRE FESTIVAL

Kdo je kaj na Festivalu BS

Danilo Rošker, direktor SNG Maribor
 Alja Predan, vodja Festivala BS
 Vili Ravnjak, umetniški vodja
 Drame SNG Maribor
 Drago Prosnik, vodja tehnike SNG Maribor

Tone Partljič, predsednik Sveta Festivala BS
 Lidija Koren, izvršna producentka Festivala BS
 Alan Kavčič, odnosi z javnostmi
 Ksenija Repina, urednica publikacij Festivala BS
 Darko Štandekar, tehnični vodja
 Ivan Vinovrški, fotograf Festivala BS
 Franci Rajh, arhivar Festivala BS

Selektorica programa 44. Festivala BS
 dr. Barbara Orel

Strokovna srečanja
 Jernej Novak
 Voditelja pogovorov o predstavah
 Jaroslav Skrušnjin in Jernej Novak

Strokovna žirija 44. Festivala BS
 dr. Blaž Lukan, Mario Brandolin,
 Gregor Butala, mag. Mojca Jan Zoran,
 dr. Maja Haderlap

Žirija za Borštnikov prstan
 Tone Partljič, Rapa Šuklje, Peter Ternovšek

Blagajna SNG Maribor
 Odprta od ponedeljka do petka
 od 10.00 do 13.00 in od 17.00 do 19.30,
 v soboto od 10.00 do 13.00
 in vse dni uro pred predstavo.
 Več informacij na www.borstnikovo.si

Bilten – interni informator Festivala BS
 Urednica: Ksenija Repina
 Pomočnica urednice: Eva Mahkovic
 Uredništvo – študentke AGRFT: Urša Adamič, Tereza Gregorič, Vesna Hauschild,
 Nuša Komplet, Tea Kovše, Eva Kraševc,
 Nika Leskovšek, Eva Mahkovic,
 Kaja Pregrat, Anita Volčanjšek
 Oblikovanje: Danijela Grgič
 Stavak: Sašo Potočki
 Tisk: Dravske tiskarne Maribor
 Naklada: 250 izvodov
 Maribor, oktober 2009

